

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

ČASOPIS OBCE LIPTOVSKÁ ŠTIAVNICA

ROČNÍK VIII, ČÍSLO 3

13. OKTÓBER 2006

NEPREDAJNÉ

Editoriál - „Dieťa je knihou, z ktorej máme čítať a do ktorej máme písať“ (P. Rosegger)

Zuzana Straková

„Dieťa je knihou, z ktorej máme čítať a do ktorej máme písať.“ P. Rosegger

Plynutie času a života prináša mnohé zmeny.

Zmeny, ktoré sú viditeľné nielen na prírode, ale aj na človeku. Každý deň prináša ľuďom mnohé prekvapenia a nové poznania. Aj september, ktorý

len nedávno začal vládnuť a už sa aj chystá na odchod, sa periodicky stára o mnoho zmien. Azda tú najväčšiu každoročne pripraví deťom, ktoré už nemôžu svoj vek spočítať len na prstoch jednej ruky. Touto zmenou je nástup do školy.

V škole dieťa prežíva značnú časť svojho detstva. Toto obdobie prináša so sebou veľa zážitkov, radosti, sem tam i nejaké starosti. Kapitulu detstva, má však vo svojej knihe života každý. A myslím si, že sa nenájde človek, ktorí by si nespomenul, na tie časy. Deti

predstavujú budúcnosť, na ktorej sa však istým spôsobom podielame aj my, dospelí. J. Alan povedal: „Človek je taký, aké mal svoje detstvo.“ Najväčší vplyv na deti má predovšetkým rodina a škola. Rodina je prirodzenou školou a škola akoby druhou rodinou. Deti sú veľmi vnímavé a rýchlo sa učia, preto budme pre všetky deti, aj tie dospelé, ktoré nás dennodenne stretávajú, pozitívnym vzorom, aby aspoň jeden náš skutok, jedno naše slovíčko ostalo zapísané v ich knihe života. ■

Zo zasadnutia OZ

Ďalšie riadne zasadnutia OZ obce sa konalo 3.7.2006. Rokovanie otvoril a viedol starosta obce Dušan Lauko. Z jednotlivých bodov rokovania uvádzame:

V bode 1 došlo k schváleniu rokovania OZ.

V bode 2 bola zvolená návrhová komisia.

V bode 3 za overovateľov zápisnice boli určení Ing. Bohuš Poprac a Oto Ondrejka, za zapisovateľa Miroslava Kačaljaková.

V bode 4 bola vykonaná kontrola uznesenia.

V bode 5 – v tomto bode starosta ob-

ce informoval poslancov OZ o ukončení štúdie „Prestavba a prístavba ZŠ v Liptovskej Štiavnici. Následne privítal prítomných projektantov Ing. arch. Štefana Adama a Ing. arch. Petra Sárinca, ktorí prezentovali predmetnú štúdiu v dvoch variantoch. Po dôkladnom preštudovaní oboch alternatív poslanci schválili alternatívu č.1, ktorej podobu budete mať možnosť vidieť aj v našich novinách na inom mieste. Pár slovami sa Vám pokúsim predstaviť zmeny, ktoré by mala nová škola dostať po ukončení celého projektu. Budova ktorá stojí v súčasnosti by bola v interiéroch prerobená a to tak, že by v nej zostali 4 samostatné

triedy + nová kuchyňa pre potreby ZŠ ale aj MŠ. Prístavbou 2 krídiel do tvaru U by škola získala MŠ pre počet detí 25 (plno organizovaná škôlka). 2. krídlo prístavby bude predstavovať nová telocvičňa vrátane fitness centra. Túto telocvičňu by využívali naši žiaci ale samozrejme aj široká verejnosť. Peniaze na tento projekt sme získali od Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja. V tomto čase je projekt ukončený a obec začína pracovať na získaní stavebného povolenia. Po vydaní stavebného povolenia by mala nastať 2. fáza, ktorá bude spočívať v tom, že obec podá projekt na finančné pros-

Pokračovanie - s. 2

Zo zasadnutia obecného zastupiteľstva

Dokončenie - s. 1

triedky z Eurofondov a pokúsi sa získať potrebných 20 mil. Sk. na realizáciu.

Ak by sa toto obci podarilo obec by získala školu, ktorá z pohľadu architektonického riešenia nemá na spodnom Liptove obdobu a tiež bude spĺňať všetky súčasné požiadavky vyhlášok a nariadení.

V bode 6: v tomto bode starosta obce privítal riaditeľku Máriu Grafovú, ktorá poslancov informoval o výsledku výberového konania na post učiteľa pre ZŠ v Liptovskej Štiavnici.

Ďalej p. riaditeľka informovala poslancov o vyprázdnení bytu po rodine p. Lehockej, v ktorom bude zriadený školský klub detí. Požiadala

poslancov OZ o finančné prostriedky na nevyhnutnú rekonštrukciu bytu na školský klub detí. Dnes môžeme povedať, že bývalý byt slúži naozaj ako školský klub a trieda kde bol predtým, slúži ako samostatná trieda pre našich prváčikov.

V bode 7 starosta obce informoval poslancov OZ o transformácii SVS a.s. Žilina, kde došlo k rozčleneniu tejto veľkej akciovej spoločnosti a naša obec so svojimi akciami bude patriť pod samostatný závod SVS a.s. Ružomberok. Ďalej starosta informoval poslancovo možnosti odkúpenia kanalizačného zberača IBV Kľučiny (dažďová aj splašková kanalizácia) za 1 Sk a následným prevodom na SVS a.s. Ružomberok, čím dôjde k na výšeni základného imania našej obce v spoločnosti o náklady ktoré táto výstavba stala. Celkové náklady na výstavbu kanalizačných zberačov predstavujú čiastku viac ako 12 mil. Sk

V bode 8 starosta obce informoval poslancov OZ o potrebe vypísať výberové konanie na stavbu plynofikácia IBV Kľučiny. Dnes môžeme povedať, že plynofikácia na IBV Kľučiny je takmer hotová. Čo sa týka finančných prostriedkov tie budú získané v plnej výške od SPP Bratislava.

V bode 9 bol zo strany ekonómky úradu p. Miroslavy Kačaljakovej predložila návrh úpravy rozpočtu k 30.6.2006.

V bode 10 problematika plynových prípojok na Novej ulici. Oboznámenie poslancov s daným problémom. Starosta obce navrhol

poslancom OZ aby časť požadovanej sumy bolo uhradená z rozpočtu obce, čo ale poslanci OZ neodsúhlasili.

V bode 11 – rôzne:

- chatová oblasť pod Medokyšom – verejné osvetlenie,

- osadenie 2 dopravných značiek ZÓNA 40 + 2 dopravné značky POZOR DETI,

- možnosť dovozu 17 áut drte na asfaltovanie častí miestnej komunikácie,

- vyhotovenie tričiek s logom obce v počte 50 ks (postup futbalistov do 4. ligy),
- výmena dažďových žlabov na budove obecného úradu,

- zorganizovanie poslaneckého gulášu.

Tohto rokovania obecného zastupiteľstva sa už zúčastnila aj novo zvolená hlavná kontrolórka Ing. Elena Debnárová, kde ju starosta uviedol do funkcie. Ďalej jej bol odsúhlasený pracovný úväzok 0,14 a tiež plat hlavného kontrolóra v zmysle ustanovenia § 18 c, odst.1 písmeno b, zák. č. 369 z roku 90 zbierky o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov.

Ďalšie riadne zasadnutie OZ sa konalo dňa 26.7.2006

Zasadnutie otvoril a viedol starosta obce Dušan Lauko. Jedným z problematich bodov rokovania OZ boli aj skutočnosti týkajúce sa výstavby chatovej oblasti pri Medokýši. Nedokončená zostava zámená zmluva ohľadom miestnej komunikácií. Starosta obce navrhol aby bola zriadená komisia ktorá bude tieto problémy riešiť a členmi budú aj

fyzické osoby, ktorých v predmetnej lokalite vlastní svoje nehnuteľnosti. Nakoniec bola schválená komisia v tomto zložení:

Dušan Lauko - starosta obce

Ing. Bohuš Poprac - zástupca starostu obce,
RNDr. Dušan Dírer - poslanec OZ

Mikuláš Ondrejka - neposlanec

Ing. Vladimír Lukáč - neposlanec

Cyril Ondrejka - neposlanec

Táto komisia bude pravidelne monitorovať situáciu poprípade viesť rokovania s investorom.

V ďalšom bode starosta obce navrhol zorganizovať v obci verejný hovor, ktorý by sa mal uskutočniť v mesiaci októbri. Na tomto verejnom hovore bude zhodnotený končiaci sa 4-ročné volebné obdobie.

V bode rôzne poslanci okrem iného odsúhlasili:

- pokračovanie v prácach oplotenie cintorína

200 000,-

-Projekt ZŠ 50 000,-

- vyasfaltovanie lokality Paroh 450 000,-

- vysprávka miestnej komunikácie 70 000,-

- informácia o osadení odpadových košov v počte 8 ks

- ukončenia nájmu prevádzky p. Perašínová (kaderníctvo)

- odpredaj pozemku pre p. Kurčinu (suché koryto potoka)

Pri obidvoch zasadnutiach OZ boli na záver prečítané návrhy na uznesenia ktoré poslanci schválili a starosta obce zasadnutie ukončil.

Komunálne voľby 2006

Dňa 2.12.2006 sa budú v celej Slovenskej republike konať komunálne voľby. Táto skutočnosť neobíde ani našu obec, kedy si naši občania zvolia starostu a 7 poslancov na ďalšie volebné obdobie.

Kandidáti na starostu obce:

1. Lauko Dušan

Kandidáti za spoločnú koalíciu (SMER,SNS,HZDS):

1. Ing.Podhorec Ivan

2. Slanicay Anton

3. Kačaljak Igor

4. Janiga Marián

5. Zarevúcky Luboš

6. Ondrejka Oto

7. RNDr. Dušan Dírer

Kandidáti za KDH:

1. Ing. Hlaváč Pavol

Nezávislí kandidáti:

1. Domiterová Mariana

2. Prokopová Alena

3. Tholtová Valéria

Príhovor starostu obce

Dušan Lauko

Vážení spoluobčania, ako isto všetci dobre viete, blížia sa komunálne voľby čo znamená, že sa končí ďalšie volebné obdobie starostu a poslancov OZ. Preto mi dovoľte pár vetami zareagovať, poprípade zhodnotiť toto končiacie sa volebné obdobie. Volebné obdobie 2002 – 2006 z môjho pohľadu nebolo až také úspešné ako by som si to predstavoval ja, poslanci, ale určite aj vy občania. Veci, ktoré sa podarili poznáte takmer všetci. Ja sa ale pár slovami dotknem vecí, ktoré sa nepodarilo do-

tiahnuť do konca. Patria medzi ne nedokončená kanalizácia Nová ulica, nedokončená plynofikácia, množstvo opráv na miestnych komunikáciách, vytvorenie športovísk, postavenie MŠ, atď. Tieto akcie sa mohli realizovať, ale možno subjektívne, ale aj objektívne prekážky nám to v tomto volebnom období neumožnili.

Hodnotiť sám seba ako starostu obce mi neprislúcha, to nechám, vážení spoluobčania, na vás. Vo voľbách budeme voliť starostu a 7 poslancov do obecného zastupiteľstva.

Ja osobne som rozhodnutý kandidovať ďalej v spoločnej koalícii SMER, SNS, HZDS ako sympatizant SNS. Koľko kandidátov na starostu a poslancov bude kandidovať, to v tejto chvíli neviem (článok píšem 29. 9. 2006), avšak aj z tohto miesta chcem požiadať kandidátov či už na starostu alebo na poslancov o slušnú volebnú kampaň. Predsa občan – volič je ten, kto rozhodne o starostovi a tiež o poslancoch OZ.

Predpokladám, že sa znovu objavia anonymy a urážky (ale možno že aj nie), považujem

to za predvolebný súboj.

Čo sa týka mojej osoby Vážení spoluobčania, za 12 rokov sme to i ono prežili a preto celkom na záver. Tým, čo som akýmkoľvek spôsobom ublížil, chcem poprosiť o ospravedlnenie, a Vám všetkým ostatným sa chcem poďakovať za spoluprácu. Verím, že aj po 2. decembri 2006 budeme naďalej spolu dobre vychádzať, či už ako s občanom alebo so starostom. A obec Liptovská Štiavnica bude rásť do krásy aj do veľkosti.

ZŠ Liptovská Štiavnica - projekt prestavby a prístavby

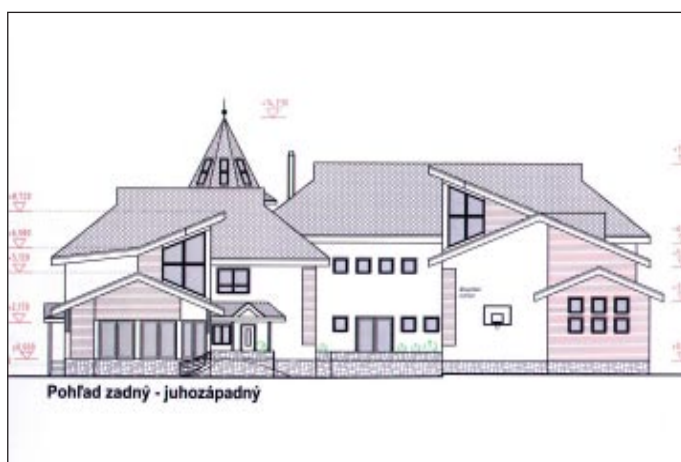
Dovoľujeme si vám predstaviť architektonickú štúdiu na prestavbu a prístavbu našej Základnej školy. Jej autormi sú Ing. Peter

Sárinec a Ing. Štefan Adam, vizualizáciu vypracoval Ing. Marian Kvasnica.

Skúsme veriť, že sa obci podarí vypracovať dobrý

a atraktívny projekt, vďaka ktorému získa od Eurofondov potrebné (nemalé) finančné prostriedky na realizáciu prestavby a one-

dlho budeme mať v obci novú, modernú budovu školy, s ďalšími priestormi, do ktorých sa zmestí aj Materská škola...

Samostatní prváci

Mária Grafová

Na našej škole sa pomaly stáva tradíciou, že cez letné prázdniny nezaháľame, ale sa snažíme, v rámci možností, jej priestory skrásťovať, zdo-

konaťovať. Inak tomu nebolo ani v auguste tohto roku. Už v januári bolo jasné, že bude

potrebné zriadiť novú učebňu pre nastávajúcích prvákov, nakoľko sa ich zapísalo viac ako po minulé roky. A tak len čo Lehocí zavreli za sebou dvere, presťahujúc sa do Ružomberka, nastúpila čata remeselníkov a začalo sa búrať, murovať, maľovať, natierať a samozrejme upratovať.

4. september sme privítali v nových priestoroch ŠKD a štrnásť prváci zasadli do novučičkých lavíc, v novučkej triede s novou pani učiteľkou Zuzanou Strakovou. Samostatne sa

učia aj druháci (13) s M.Grafovou, spojení ostali tretiaci (7) so štvrtákmi (11), tých má na starosti K.Pastuchová.

Ostatný personál školy ostáva nezmenený s výhovárkou J.Džukovou, vedúcou ŠJ A. Marschallovou, kuchárkou D.Karlikovou, školníčkou E.Ondrejkovou a kuričom I.Ondrejkom.

Toto sú naši prváci: BENOČOVÁ Alica, BLANOVÁ Michaela, CAPÍK Tomáš, DVORSKÁ Zuzana, GAJDOŠ Matúš,

HRABUŠOVÁ Katarína, KAČALJAKOVÁ Laura, KAČALKA Šimon, KLOCHÁŇ Marek, KMEŤ Matúš, OTIEPKA Richard, PETHOVÁ Soňa, ŠIDA Filip, ŠVÁRNY Peter.

Na rade sú rodičia

Mária Grafová

Projekt Digitálni štúrovci, ktorí som spomínala už v minulom čísle sa pomaly rozbieha. Prví frekventanti opustili klávesnice, monitory, myši a úspešne si vyskúšali svoje prvé surfovanie na internete. Škoda len, že odvahu vyskúšať si to nenašli viacerí, najmä nezamestnaní, pre ktorých hlavne bola prvá séria kurzov určená. Pre neveriacich Tomášov opätovne potvrdzujem, že všetko je ZADARMO, náklady sú hrazené z grantu Ministerstva dopravy pôšt a telekomunikácií SR. Verím, že druhú šancu nehodíte za hlavu, pozbierate odvahu opäť zasadiť do školských lavíc aby ste doplnili svoje vedomosti o také, ktoré za vašich školských čias nebolo možné bežne získať. Veď jeden nikdy nevie...

Teraz sú však na rade rodičia a starí rodičia. Pre nich sú určené nasledujúce dve série kurzov. Pre oteckov a mamičky je to kurz **Nie je myš ako myš**, v ktorom sa oboznámia so zá-

kladmi Wordu a používania internetu. Ak by im rozhodovanie o účasti sťažovala starosť, čo s deťmi, keď oni budú sedieť za počítačom, nech ich zoberú so sebou, mi sa o ne postaráme.

Pôvodný termín sme po dohode s rodičmi posunuli za obdobie jesenných prác na poli a v záhrade a preto najprv srdečne pozývame starých rodičov na **Surfovanie s vnúčatami**, samozrejme na počítači. **Názov kurzu napovedá**, že „lektormi“ budú vaši vnuci a vnučky. **Surfo-**

vanie s vnúčatami začneme v **piatok 20.10. o 16.00**. Tešíme sa na vás.

Prvý kurz pre rodičov **Nie je myš ako myš** začne v **utorok 7.11. 2006 o 16.00**. Príďte, určite neolutujete.

Máme tu niečo aj pre bývalých žiakov a študentov, ktorí nemajú doma počítač, či internet a potrebujú si vypracovať domáce úlohy, projekty pomo-

cou počítača (**nie počítačové hry!**) Pretože Nielen hrami je študent živý. Pre nich je vyhradený čas **od 15.00 – 16.00 v utorok a piatok** až do decembra 2006. V tom istom čase si budú môcť absolventi kurzov ale aj ostatní záujemcovia zdokonaľovať svoje počítačové zručnosti. **Nebojte sa počítača** a pridte medzi nás. Všetci ste vítaní!

Zuzana Straková

Nová pani učiteľka, ktorá sa na našu školu dostala cez výberové konanie, je čerstvou absolventkou UMB B.Bystrica. Býva v Ružomberku, k jej koníckom patrí hudba a tanec, aktívne ovláda angličtinu a nie je jej cudzia ani nemčina. Zverili sme jej prváčikov, nech si všetko pekne od začiatku vyskúša. A aké sú jej prvé dojmy?

„Človek si ľahko zvyká na príjemné veci. Ja som mala to šťastie, že som mohla hneď po ukončení štúdia začať robiť „pracu“, ktorú som si dávno vysnívala. Škola je pre mňa teraz druhým domovom a detičky, s ktorými som každý deň v kontakte, mi vnášajú do života radosť a šťastie. Ja sa bu-

dem snažiť aby som im odovzdala, všetko čo budú v živote potrebovať

Mária Grafová

Neobyčajné rozmýšľanie o obyčajných veciach

Katarína Pastuchová

Prvý september je za nami a deti znova zasadli do školských lavíc. Po krásnom teplom lete sme opäť „vhupli“ do každodenných povinností. Spomalené tempo spôsobené letnými horúčavami sa nahradilo septembrovým zhomom a stresmi. Najintenzívnejšie to obvykle prežívajú každoročne prvácki rodičia, ktorí chcú svoju ratolesť čo najlepšie pripraviť v zlomových okamihoch života.

A že sa jedná naozaj o veľký prelom v živote dieťaťa svedčí aj fakt, že zrazu sa používajú a sú frekventovanejšie slová „musíš“, „je to Tvoja povinnosť“, „treba to splniť a dodržať termín“...

Je neodškriepiteľným faktom, že nároky sa neustále zvyšujú nielen na dospelých v práci, ale aj na Vaše deti. Musia toho zvládnuť oveľa viac ako Vy v ich veku a v rýchlejšom tempe. A že základ „všetkého“ dôležitého dostávajú v najútlejšom veku dokazuje aj zaujímavá poviedková kniha od Roberta Fulghuma, ktorá sa mi

dostala do rúk počas dovolenky. Zaujala ma natolko, že by bola škoda neodcítovať niektoré pasáže. Autor sa zamýšľa na úplne jednoduchými životnými situáciami a v jednej poviedke hľadá svoje životné krédo, keď zistí nasledovné fakty:

„Všetko, čo naozaj potrebujem poznať o tom, ako žiť, čo robiť a ako vôbec existovať, som sa naučil v materskej škôlke. Múdrost ma nečakala na vrchole hory zvanej postgraduál, ale na pieskovisku v nedeľnej škole. Toto som sa tam naučil:

O všetko sa rozdeľ!

Hraj férovo!

Nikoho nebi!

Vracaj veci tam, kde si ich našiel!

Upratuj po sebe!

Neber si nič, čo ti nepatrí!

Keď niekomu ublížiš, povedz prepáč!

Pred jedlom si umy ruky!

Splachuj!

Teplé koláčiky a studené mlieko ti urobia dobre.

Ži vyrovnane – trochu sa uč a trochu premýšľaj

a každý deň trochu maľuj a kresli a spievaj a tancuj a hraj sa a pracuj!

Každý deň popoludní si zdriemni!

Keď vyrazíš do sveta, dávaj pozor na autá, chyť sa niekoho za ruku a drž sa s ostatnými pohromade!

Neprestávaj žasnúť! Spomeň si na semienko v nádobke z umelej hmoty – koreňky miera dole a rastlinka stúpa hore a nikto vlastne nevie ako a prečo, ale my všetci sme takí.

Zlaté rybičky, škrečky a biele myšky a dokonca i to semienko v nádobke – všetci zomrú. My tiež!

A nikdy nezabudni na detské obrázkové knižky a prvé slovo, ktoré si sa naučil – najväčšie slovo zo všetkých – DÍVAJ SA!

Všetko, čo naozaj potrebujem poznať, tam niekde je. Slušnosť, láska a základy hygieny. Ekológia, politika, rovnosť a rozum-

ný život.

Vyberte si ktorékoľvek z týchto pravidiel a povedzte to zložitejšími dospeláckymi výrazmi a vztiahnite si to na svoj život v rodine alebo v práci, na svoju vládu alebo na svoj svet a uvidíte, že to platí, je to jasné a sedí to. A predstavte si, o čo lepší by bol svet, keby sme si všetci – na celom svete – každý deň o tretej popoludní dali koláčik a mlieko a potom si ľahli a zdriemli a vankúšikom pod hlavou. Alebo keby základnou politikou všetkých vlád bolo vždy vracaj veci naspäť a upratovať po sebe.

A stále ešte platí – bez ohľadu na to, koľko máte rokov, že keď vyrazíte do sveta, najlepšie je chytiť sa niekoho za ruku a držať sa pohromade.

(s použitím citácií zo spomínanej knihy)

Čo sme už stihli

Mária Grafová

Od začiatku školského roka sa chod školy rozbehol naplno. Prváci už čítajú a píšú prvé písmenká. Ostaní žiaci majú za sebou vstupné previerky, v ktorých naznačili čo si pamätajú a čo zabudli z minulého roka. Na prvom rodičovskom zdru-

žení sa rodičia okrem iného oboznámili aj s projektom prestavby školy. Zbierali sme šrot a papier, za čo nám do pokladne ZRŠ pribudlo pár koruniek, vďaka za pomoc, milí Štiavničania. Začali sa kurzy Pracovné miesta cez internet a prvé hodiny absolvovali aj záujemcovia o odbory súkromnej ZUŠ. V tomto školskom roku k výtvarnému, tanečnému a literárno-dramatickému odboru pribudla hra na gitaru o ktorú prejavil záujem štyria žiaci.

11. prikázanie - NEZAHODÍŠ

Chvíľu mi trvalo, kým som sa rozhodla ako začať tento príspevok i keď jeho nadpis som mala pripravený už dlho. Nechcem moralizovať, nikoho sa dotknúť ani nikoho uraziť, môj zámer je primäť vás k zamysleniu a konaniu.

Pokúste sa odpovedať na niekoľko nasledujúcich otázok. Máte radi okolo seba poriadok, alebo sa lepšie cítite v znečistenom prostredí? Viete si predstaviť, ako by vyzerala naša dedina, keby každý kto zje cukrík, vypije džús na ulici, rozbalí si čokoládu, dofajčí škatuľku cigariet, keby každý zahodil obal z týchto produktov na ulicu a nenašiel by sa nikto ochotný to po čase vyzbierať?

Áno, máte pravdu. Po krátkom čase by sme sa po kolená brodili v papierikoch, škatuľkách a nechcem si ani predstaviť v akých ešte s.....ch. Je smutné, keď starosta obce, ak sa nechce hanbiť ako dedina vyzerá, zbiera poodhadzované obaly po rôznych konzumentoch a keď tým istým konzumentom stále nedochádza, že na to sú určené smetné nádoby a že, keď tieto nie sú zhodou okolností poblíž dotyčného konzumenta,

treba z odhodením prebytočného obalu počkať, kým sa mu pripletú do cesty. Prečo si iné dediny dokážu udržať poriadok a prečo našu cestu, potok, futbalovú tribúnu, školský dvor..., večne zdobia „umelé kvety“, ktorých prirodzená doba rozpadu je podstatne dlhšia ako tých prírodných? Spomeňte si, keď ste chodili do našej školy, koľko krát sme sa prešli po dedine a robili očistu na zastávkach, pred obchodom, na školskom dvore, okolo ihriska po futbalovom zápase, pri medokýši.... Ako sa nám to všetkým vtedy nepáčilo a veľa ráz ani nechcelo robiť poriadky za druhými. Ako sme sa čudovali, prečo to ľudia robia. Aj tých dnešných školákov sa snažíme viesť k poriadkumilovnosti, tiež zbierajú a čudujú sa. Ale zdá sa, že tento kolobeh je nekonečný. Poďme sa spoločne pokúsiť zastaviť ho. Ukážme, že máme svoju dedinu radi a sme na ňu hrdí. Prijímame jedenáste „prikázanie“ NEZAHODÍŠ. A keď niekoho zbadáte, že naň pozabudol, nezdráhajte sa mu ho s citom pripomenúť. Veď, ... ale to by som sa už opakovala.

Mária Grafová

Štyridsiatka v obci

Katarína Kačalková

Po lete a krásnych horúcich dňoch, plných oddychu, nadišli znovu obyčajné, všedné dni so svojimi starosťami i radosťami. Znovu sa dostávame do kolotoča každodenných povinností, znovu sa snažíme všetko stihnúť, všetko zariadiť, na nič nezabudnúť... Z uponáhľaného kolobehu dňa nás dokáže občas vytrhnúť nejaká nepríjemná správa, informácia o nejakej tragédii, ktorá sa však udiala niekomu inému, neznámemu, ďaleko od nás.

Čo tým všetkým chcem povedať? Určite ste si všimli, že v našej obci pribudli nové dopravné značky – pozor deti a zóna 40. Viete aké reakcie som na to počula? „...ale to nemu-

síš dodržiavať, policajti chodia na hlavné cesty, nie po dedinách...“ alebo „... no urobia takú dobrú cestu, no tá štyridsiatka je zbytočná! ...“ Viem, že takéto názory sú ojedinelé, ale predsa...

Je známe, že k dopravným nehodám prichádza najčastejšie pri zlyhaní ľudského faktora, nesprávnom odhadnutí situácie a nerešpektovaním pravidiel cestnej premávky. S prejavmi nedisciplinovanosti vodičov motorových vozidiel sa stretávame na cestách každý deň. Jazdia vysokou rýchlosťou, nerešpektujú dopravné značky, sú neohľaduplní. Vidieť to aj na jednotlivých štatistikách. Pre názornosť chcem uviesť oficiál-

ne štatistické zdroje dopravnej nehodovosti v roku 2005 - *viď tabuľka.*

Zamýšľajúc sa nad takouto štatistikou nehodovosti sa čoraz častejšie ozývajú hlasy,

žiavaniu všetkých dopravných predpisov, je nenahraditeľnosť ľudského života.

Naša obec sa krásne rozráta, určite pribudlo aj niekoľko áut. Bolo by fantastické, keby

	Slovensko	z toho	
		Žilinský kraj	Ružomberok
Počet dopravných nehôd (DN)	59972	8030	715
Počet osôb usmrtených pri DN	560	82	19
Počet osôb ťažko zranených pri DN	1962	272	32
Počet osôb ľahko zranených pri DN	8511	1064	135

(- skrátená verzia)

že by nebolo od veci zaviesť aj na Slovensku taký prísny systém, aký bol nedávno zavedený v Českej republike. Na mnohých vodičov totiž platí len to jediné – prísne pokuty a sankcie. Myslím si však, že tým najpodstatnejším kritériom, ktoré by nás malo viesť k dodr-

príbudlo aj viac ohľaduplnosti a rešpektu na našich cestách. Veď už len kvôli všetkým tým detúrencom, kráčajúcim do alebo zo školy, tá štyridsiatka cez našu obec určite nie je zbytočná!

Z diania SZZ v Lipt. Štiavnic

Mariana Domiterová

1. Dňa 28.4.2006 - zmena predsedu – zvolený Jozef Rázga
2. Dňa 11.8.2006 - prejednanie príprav na guláš
3. Dňa 19.8.2006 – konal sa záhradkársky guláš v Zemianskej doline. Zavčas ráno sa vybrali členovia klubu záhradkárov: p. Jozef Rázga s rodinou, p. Debnárová Anna, p. Maria Otičková, p. Václav Otička, p. Švajleninová Viera, p. Ondrejková Anna, p. Ondrejka Ján pripraviť drevo a začať variť guláš. Počasie nám prišlo. Členky klubu nás ponúkli výbornými domácimi koláčmi. Guláš sa nám vydaril, bol výborný. Z deťmi sme si zahráli futbal. Potešila nás hojná účasť členov klubu a ich rodinných príslušníkov. Všetkým zúčastneným Ďakujeme a dúfame, že o rok nás zase bude viac.
4. PRIPRAVUJEME: 14.-15.10.2006 pripravujeme výstavu ovocia, zeleniny a kvetov. Ochutnávka ovocia nebude, bude sa hodnotiť len podľa vzhľadu. Štandard je aby boli z jedného druhu 3 rovnako veľké plody. Kto má záujem môže priniesť ovocie – jablká, hrušky, zavařaniny, zeleninu. Súťaž bude aj v aranžmá kytic- živé kvety (umelé nie). Exempláre môžete nosiť 14.10.2006 od 9.00 hodiny – do 17.00 hodiny. Hodnotiaca komisia sa bude skladať z členov záhradkárov a sympatizantov. Kto by mal záujem ísť do hodnotiacej komisie bude srdečne vítaný. Pre inšpiráciu budú pekné a hodnotné ceny

Umieranie

Každý živý tvor, ktorý sa narodí, už po prvom nadýchnutí speje deň čo deň bližšie k smrti. Taký je nezvratný zákon času.

Niektorí ľudia žijú svoj život plodne, vytvárajú hodnoty, ktoré nezničí ani ich smrť.

Iný naopak žijú prázdny a jalový život, ktorý zbytočne premárnia a nezostane po nich

nič ani len spomienky. Najhoršie na tom je, že tí druhí už od života nedostanú druhú šancu. Nemôžu už napraviť to čo na svojom živote spackali. V konečnom dôsledku je také aj ich umieranie. Jeden umiera s vedomím, že prežil dobrý a pozhnaný život v kruhu milujúcej rodiny. Iný umiera sám a opustený v zlých sociálnych a psychických podmienkach.

Počas mojej geriatrickej praxe som spoznala pacienta, ktorý celý život žil síce v skromných pomeroch, ale v kruhu láskavej rodiny. Keď sme sa raz bavili na tému smrti a umierania – mal vtedy 93 rokov - mi povedal:

„Nie, ja sa nebojím smrti. Každý deň sa modlím k Svätému Jozefovi za rýchlu a ľahkú smrť a verím, že moje modlitby budú vyslyšané.“ A aj boli. Zomrel v spánku a bez bolesti.

Ale nie každý má takéto „šťastie“. Starý a nevyliciteľne chorý človek pozná účinky narastajúcej konfrontácie nielen s konkrétnou smrťou, ale aj s predstavou vlastnej smrti, vlastnej konečnosti, nehovoriac už o zmenách fyzického a psychického zdravia. Toto poznanie vplýva aj na zmenu v postojoch k sebe samému, vedúce až k patologickému podceňovaniu sa, ba až k nenávisti k vlastnej osobe. S tým súvisia zmenšujúce sa očakávania, rezignácia na ďalšie vlastné možnosti. Postupne je človek vylúčený z dôležitých sociálnych a medziludských vzťahov, je izolovaný od spoločnosti. Vtedy hovoríme o jeho sociálnej smrti. Sociálna smrť môže nastať oveľa skôr ako smrť biologická. Vleklé, v mnohých prípadoch bolestivé ochot-

Pokračovanie - s. 7

Medžugorie - púť lásky a milosrdenstva

Edita Haluzová

*O, Matka moja, Matka dobroty a milosrdenstva,
Daj mi svoju dobrotu, aby som ňou získala nebo...*

Ako každý rok, ani tento som si dovolenku neplánovala. Opatrujem svoju 86-ročnú matku, od ktorej sa niekedy nedá odísť ani na hodinu, nie to ešte na týždeň. Ale stal sa zázrak a ja som mohla prijať ponuku mojej priateľky – zúčastniť sa na púti na Medžugorie. Aj počasie mi prialo. V deň nášho odchodu bolo nádherné a horúce počasie, tak som sa spolu s ostatnými pútnikmi vybrala na dlhú cestu do neznáma.

Už som čo to počula o tej úžasnej atmosfére ktorá tam panuje, tak som si povedala, že vari tú dlhú namáhavú cestu autobusom vydržím aj ja. Po nekonečnej dlhej noci sme skoro ráno prešli hranicu medzi Chorvátskom a Bosnou – Hercegovinou. Cesta ďalej viedla po strmých serpentínach skalnatých vrchov. Prechádzali sme aj cez vojnu zničený Mostar, ktorého rany po nedávných bojoch ešte stále neboli zahojené. Chytala sa ma úzkosť z pomyslenia na to, že sa tu navzájom vyvražďova-

li niekdajší priatelia a susedia, nezmyselne si nivočiať svoje príbytky, majetky, životy...

Medžugorie ma očarilo svojou polohou a čulým stavebným ruchom. Táto kedysi chudobná dedinka je plná veľkolepých novostavieb, obchodov, penziónov, kláštorov a útulkov. Náš pobyt v Medžugorí bol hektický. Každá minúta nášho času bola vyplnená nejakou aktivitou. Na jedlo a oddych bolo ozaj málo času a to ustavičné presúvanie sa od jednej ustanovizne k druhej ma dosť ničilo. No naši hostitelia nám toho chceli ukázať čo najviac. Absolvovali sme aj skoro ranný výstup na vrch Križevac, denne sme sa zúčastňovali sv. omši, litánií a adorácií, ktoré sa konali v kostole Sv. Jakuba. Kostol Svätého Jakuba je dominantnou stavbou Medžugoria a cieľom návštevy všetkých pútnikov, ktorí tam prichádzajú. Silným dojmom na mňa zapôsobil návšteva Oázy pokoja, ale hlavne útulku pre narkomanov, ktorí sa sem prišli liečiť prácou, odriekaním a modlitbou.

Spštením počas nášho pobytu boli výlety do prímorských rekreačných miest Tučepu a Gradaču. Strávili sme dva príjemné dni kúpaním,

opaľovaním, a poniektorí sme si obohatili zážitky plavbou na lodi po Jadranskom mori.

Na zahodenie nebol ani výlet ku Kravickým vodopádom. Po pobyte pri osviežujúcej čistej vode v jazere, nás čakal poriadny stupák v rozhorúčenom vzduchu k odstavenému autobusu, ktorý sa podobal na poriadne vyhriatu saunu.

Veľkým lákadlom pre návštevníkov Medžugoria bolo nespočetné množstvo rôznych stánkov a obchodíkov so suvenírmi. Koho nelákali „svetské“ veci, mal možnosť navštíviť nejedno príjemné zákutie na meditáciu, alebo len na také obyčajné odpočívanie a nasávanie jedinečnej atmosféry, doslova nabitej energiou tisícok modlitieb, pokání vyslovených v nádeji, že ich prosba o pomoc bude vyslyšaná.

Celý tento pobyt bol aj pre mňa nesporne veľkým duchovným zážitkom. Snažila som sa

čo najviac načerpať nové psychické sily a získať harmóniu a pokoj pre návrat k normálnemu všednému životu.

P. S. Modlitba za chorého:

*Môj Bože, tento chorý, ktorý je tu pred Tebou,
Prišiel Ťa prosiť o to, čo sa mu javí ako najdôležitejšie:
To čo si praje, považuje pre seba za najdôležitejšie.
Ty však, Pane, vlož mu do srdca tieto slová:
„Dôležité je, aby bola zdravá duša!“*

Dokončenie - s. 6 Umieranie

renie, strata schopnosti postarať sa o svoje osobné potreby, inkontinencia, nedostatočná a málo výživná strava, strata manuálnej zručnosti a strach zo smrti vedie u niektorých jedincov k samo deštrukcii až k násilnému ukončeniu života.

„Úžasné“ vyhliadky do budúcnosti, však?

Ale aj umieranie môže byť prijateľnejšie pri adekvátnej starostlivosti a záujme o umierajúceho človeka. Ak choroba nereaguje na bežnú medikamentóznou liečbu, uva-

žujeme o paliatívnej liečbe. Cieľom paliatívnej starostlivosti je dosiahnutie čo najlepšej kvality zostávajúceho života pacienta.

Paliatívna starostlivosť:

1. potvrdzuje život a umieranie považuje za normálny proces,
2. neurýchljuje ani neodďaľuje smrť,
3. poskytuje úľavu od bolesti a ostatných stresujúcich príznakov,
4. stará sa o duševnú a duchovnú pohodu človeka,

5. ponúka podporný systém pomoci pacientom žiť čo najaktívnejšie až do smrti,
6. ponúka podporný systém pomoci rodine zvládnuť situáciu počas choroby pacienta a vyrovnáť sa so smútkom po jeho smrti.

Táto starostlivosť sa môže poskytovať v domácnosti pacienta, ambulatnou formou, alebo lôžkovou formou v hospicoch.

Strach zo smrti nie je taký šokujúci, keď človek zomiera v známom prostredí a za účasti

blízkych. Poznám to z vlastných skúseností, získaných dlhoročnou prácou v LDCH. Lahšie a relatívne zmierení so smrťou odchádzali ľudia, ktorí mali v týchto chvíľach pri sebe blízkeho človeka. Osamelosť pri umieraní hlavne v noci, znásobuje strach a doslova mučí dušu človeka, ktorého odchod zo života je veľmi bolestivý a sklúčujúci.

Človek má právo na dôstojný život a mal by mať právo aj na dôstojné umieranie a smrť.

Edita Haluzová

Balkónová love story

(Foto: Jana Džuková)

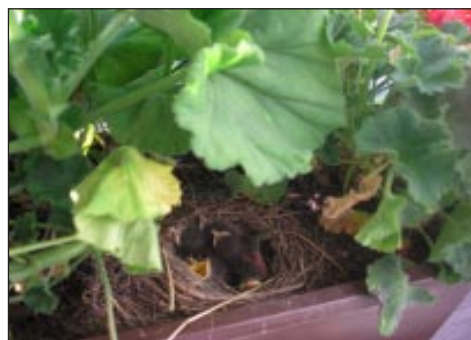

1 Vohľady

- Vezmeš si ma drahá ?
- Áno, ale kde budeme bývať?
- Už som pre nás našiel krásny byt. Pozri na ten balkón.

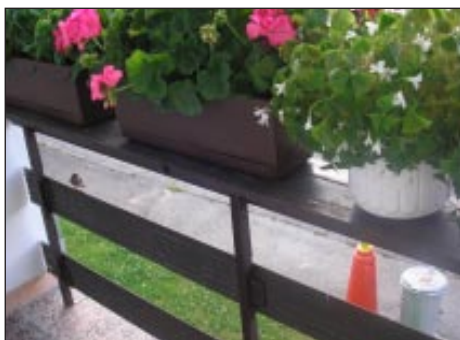
5 Prebúdza- júci sa hla- doši

- Mamaááá, ja som hladný....

2 Rozhodovanie

- Je tu čisto a útulne, ktorý kvetináč si vyberieš?

6. Hladoši

- Aj ja, aj ja

3 Tento je akurát

- Všetky sú krásne, ale najviac sa mi páči tento. Tu postavíme naše hniezdočko.

7 Spachtoši

- S plným bruškom sa dobre spinká

4 Potomstvo v škrupine

- Pozri aké krásne vajčká.
- Nechaj nech ich Janka vyfotí, budeme mať pamiatku.

8 Po čase

Vtáčatka papkali, spinkali, rástli až sa do hniezda nevmestili a šťastlivo ho opustili.

Riešenia tajničky z čísla 2/2006:

Tajnička: ...ktoré sú z nášho kraja, kde aj my žijeme - naše šípky, chren, lohyny.

Výherca tajničky: 100 Sk získava: Dávid Tkáčik - Liptovská Štiavnica.

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

vydáva obec Liptovská Štiavnica maximálne 6 krát do roka. Povolené OÚ Ružomberok pod regist. č. OÚ 1/1999.

Šéfredaktor a DTP: RNDr. Dušan Dírer. Redakčná rada: Mariana Domiterová, Mária Grafová,

Edita Haluzová, Katarína Kačalková, Katarína Kostolná, Dušan Lauko, Ladislav Slanicay, Mgr. Katarína Pastuchová, Ján Vulpíny.

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafiky vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu a uverejnenie článkov.

Adresa: Obecný úrad Liptovská Štiavnica 39. Internet: <http://www.liptovskastiavnica.sk/toito>